

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2022.47.265284>

УДК 347.51

С. С. Святошнюк, аспірант

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Кафедра цивільно-правових дисциплін

Французький бульвар, 24/26, Одеса, 65058, Україна

e-mail: groove2003@ukr.net

ORCID ID: 0000-0001-5371-753X

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТОРІН ЗА ДОГОВОРОМ БАНКІВСЬКОГО РАХУНКУ

Стаття присвячена дослідженню характерних особливостей цивільно-правової відповідальності за договором банківського рахунку. Характеризуючи особливості цивільно-правової відповідальності за договором банківського рахунку, варто брати до уваги загальні положення щодо цивільно-правової відповідальності, зазначені у Цивільному кодексі України [1]. Особлива увага приділяється дослідженню відповідальності сторін за договором банківського рахунку.

Ключові слова: відповідальність, цивільно-правова відповідальність, порушення договору, договір, банківський рахунок.

Постановка проблеми. За порушення умов договору або неналежне виконання договору передбачена цивільно-правова відповідальність. Остання полягає у застосуванні певних засобів впливу на правопорушника за допомогою санкцій.

У сфері надання фінансових послуг також передбачена цивільно-правова відповідальність за порушення або невиконання зобов'язань. Проте, такій відповідальності притаманна певна специфіка. В залежності від виду договору про надання фінансових послуг, відповідальність буде різною. Зокрема, специфічною є цивільно-правова відповідальність за невиконання або порушення договору банківського рахунку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню цивільно-правової відповідальності взагалі приділялася увага в працях таких вчених, як: С. С. Алексєєв, М. І. Брагінський, С. М. Братусь, В. В. Вітрянський, О. В. Дзера, О. С. Іоффе, І. С. Канзафарова, О. О. Красавчиков та ін. Питання відповідальності за договором банківського рахунку розглядали такі науковці, як: І. О. Безклубий, Л. Г. Єфімова, Я. М. Шевченко та ін.

Метою статті є визначення особливостей цивільно-правової відповідальності за договором банківського рахунку.

Виклад основного матеріалу. Перш ніж перейти до особливостей цивільно-правової відповідальності за договором банківського рахунку, вважаємо за потрібне розглянути питання щодо визначення цивільно-правової відповідальності взагалі.

В цивілістичній літературі відсутня єдина точка зору щодо визначень цивільно-правової відповідальності.

Так О. С. Іоффе вважав, що цивільно-правова відповідальність – це «санкція за правопорушення, яке тягне для порушника негативні наслідки у вигляді позбавлення суб'єктивних цивільних прав або покладення нових чи додаткових цивільно-правових обов'язків. Щодо договірної відповідальності, то вона здійснюється шляхом приєднання до існуючого між сторонами зобов'язання нового обов'язку (відшкодування збитків, сплата неустойки і т.п.)» [2, с. 70].

І. С. Канзафарова визначає цивільно-правову відповідальність як «зумовлену особливостями предмету і методу цивільно-правового регулювання системою цивільно-правових засобів, за допомогою яких, з одного боку, забезпечується і гарантується захист цивільних прав та інтересів суб'єктів цивільного права, з другого – здійснюється штрафний і виховний вплив на правопорушників» [3, с. 14]. Тобто цивільно-правова відповідальність розглядається як система засобів впливу на правопорушника з метою його превенції та захисту порушених цивільних прав постраждалого.

Л. М. Баранова пропонує наступне визначення цивільно-правової відповідальності: «це система заходів примусового характеру, які застосовуються до правопорушника і викликають у нього негативні майнові наслідки» [4].

Незважаючи на те, що науковці визначають цивільно-правову відповідальність через різні категорії, такі як «санкція», «обов'язок», «правовідношення», або використовують системний підхід. Проте, усі автори передбачають негативні майнові наслідки для правопорушника, тобто санкції, за допомогою яких здійснюється певний вплив на порушника.

Отже, вважаємо за доцільне визначати цивільно-правову відповідальність через категорію «санкція», тобто під цивільно-правовою відповідальністю слід мати на увазі певні правові наслідки, що наступають за вчинене правопорушення, та реалізуються за допомогою заходів впливу, що виражаються у негативних майнових наслідках для правопорушника.

Що стосується особливостей відповідальності за договором банківського рахунку, слід зазначити, що відповідно до положень ст. 1066 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України), «за договором банківського рахунку банк зобов'язується приймати і зараховувати на рахунок, відкритий клієнтові (володільцеві рахунку), грошові кошти, що йому надходять, виконувати розпорядження клієнта про перерахування і видачу відповідних сум з рахунку та проведення інших операцій за рахунком» [1].

Банк, як сторона договору банківського рахунку, у разі здійснення правопорушення під час розрахункових операцій, несе відповідальність по відшкодуванню усіх витрат, компенсації втраченого майна, а також компенсації неодержаних клієнтом доходів.

Згідно зі ст. 1073 ЦК України, «у разі несвоєчасного зарахування на рахунок грошових коштів, що надійшли клієнтові, їх безпідставного списання банком з рахунку клієнта або порушення банком розпорядження клієнта про перерахування грошових коштів із його рахунку, банк повинен негайно, після виявлення порушення, зарахувати відповідну суму на рахунок клієнта або належного одержувача, сплатити проценти та відшкодувати завдані збитки, якщо інше не встановлено законом» [1].

Таким чином, банк несе відповідальність у повному обсязі за вищезазначені правопорушення. Проте, є й певні виключення.

Як вірно зазначають науковці, «відповідальність банків за порушення правил розрахункових операцій наступає лише в тому випадку, якщо визнати, що за

вказані порушення банки повинні нести відповідальність у формі повного відшкодування збитків» [5, с. 510].

Проте, слід звернути увагу на те, що банки можуть забезпечувати платіжними послугами, як приватних фізичних і юридичних осіб, так і суспільство загалом. Саме тому обмеження щодо відповідальності банків при здійсненні останніми правопорушень при здійсненні розрахункових операцій – мають місце бути. Банківська діяльність завжди пов'язана з ризиком, банки забезпечують кругообіг грошей у суспільстві, а отже, межа між відповідальністю банків особистими коштами та коштами вкладників останнього є дуже «гнучкою». На нашу думку, така обставина повинна бути відображена в умовах відповідальності банків при здійсненні розрахункових операцій.

У юридичній літературі містяться підходи до вирішення вказаного питання. Так, «відзначається неправомірність виконання судових рішень Національним банком України, коли з кореспондентських рахунків комерційних банків списуються на користь позивачів не тільки кошти останніх, а й кошти клієнтів. Оскільки правовий статус власних коштів банків і коштів клієнтів, внесених на поточний рахунок, різний, то відповідальність банківських установ пропонується поширити лише на кошти, що охоплюються поняттям «власні кошти банку» [6, с. 87].

Вірним є твердження, що «у банківській справі розмір майнової відповідальності чи то за порушення розрахункових зобов'язань, чи інших не повинен перевищувати визначену межу (певний розмір активів банку), оскільки ігнорування цього може привести до банкрутства банку і тоді навряд чи хтось із кредиторів скористається принципом повного відшкодування збитків. Отже, питання обмеження відповідальності банків, у разі порушення останніми правил виконання розрахункових операцій, має певну рацію. Взагалі, у контексті вищенаведеного, потрібно вести розмову про вироблення сучасної доктрини відповідальності банків в українському законодавстві» [7, с. 96-97].

Проте, Законом України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 р. передбачено певні «пом'якшення» до банку, як до «специфічного» суб'єкту. Так, відповідно до ст. 86 вказаного Закону «надавач платіжних послуг у разі порушення строків виконання платіжних операцій, передбачених цим Законом або договором про надання платіжних послуг, зобов'язаний сплатити користувачу пеню в розмірі 0,1 відсотка суми простроченого платежу за кожний день прострочення, але не більше 10 відсотків суми платіжної операції, якщо інший розмір пені не обумовлений договором про надання платіжних послуг».

Зокрема, відповідно до п. 7 ст. 86 «надавач платіжних послуг отримувача в разі порушення строків надання (або в разі ненадання) надавачу платіжних послуг платника платіжної інструкції під час ініціювання дебетового переказу зобов'язаний сплатити отримувачу штраф у розмірі 1 відсотка зазначеної в платіжній інструкції суми, а також негайно повторно направити платіжну інструкцію надавачу платіжних послуг платника».

З одного боку, надаються певні «пом'якшення» банку – розмір пені обмежується 10 відсотками суми платіжної операції. З іншого боку, порушення виражається у бездіяльності боржника у якості прострочення здійснення переказу коштів, що є неналежним виконанням зобов'язання. Крім того, якщо банк не переведе кошти взагалі – буде мати місце невиконання зобов'язання. Так, «якщо банк взагалі не виконав переказу, то виходить, що для відшкодування шкоди немає підстав. Становлення юридичної особи як основного учасника майнового обігу

в кінцевому рахунку сприяло знеціненню критерію вини, як необхідної умови цивільно-правової відповідальності» [8, с. 281].

Крім того, з іншого боку, ст. 84 цього ж Закону передбачено заходи впливу, які можуть бути застосовані до банків при певних порушеннях при здійсненні розрахункових операцій. До них належать: «письмове застереження; накладення штрафу в розмірі від трьох тисяч до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; тимчасова, до усунення порушення, заборона надання однієї або більше платіжних послуг; тимчасова, до усунення порушення, заборона надання платіжних послуг через комерційних агентів; тимчасове, до усунення порушення, відсторонення посадової особи від посади; тимчасова, до усунення порушення, заборона використання права голосу власником істотної участі в надавачі платіжних послуг (тимчасова заборона права голосу); тимчасове, до усунення порушення, зупинення дії ліцензії, виданої відповідно до цього Закону; вимога до власника істотної участі в об'єкті нагляду та/або об'єкті оверсайта про відчуження часток або акцій об'єкта нагляду та/або об'єкта оверсайта; відкликання ліцензії, виданої відповідно до цього Закону, та виключення з Реєстру; виключення з Реєстру».

Зокрема, статтею 58 Закону України «Про банки та банківську діяльність» від 07.12.2000 р. передбачено підстави для звільнення банку від відповідальності. Так «банк не відповідає за невиконання або несвоєчасне виконання зобов'язань у разі оголошення мораторію на задоволення вимог кредиторів, зупинення операцій по рахунках, арешту власних коштів банку на його рахунках уповноваженими органами державної влади».

На нашу думку, матеріальні втрати повинні відшкодовуватись тільки тоді, коли вони реально виникли. Цілком погоджуємося, що « у більшості випадків договір банківського рахунку слід класифікувати як договір про приєднання, то банки, оскільки самі їх складають і пропонують клієнту для укладення, не включають у договори додаткові умови про відповідальність у формі неустойки. З точки зору боржника застосування до нього цивільно-правової відповідальності у формі збитків або неустойки означає в першому випадку повноту відшкодування кредиту втрат, викликаних порушенням зобов'язання, які вимагають доказування, а в другому – невідворотність відповідальності у формі неустойки за порушення зобов'язання, яка застосовуватиметься незалежно від того, чи буде доказаний кредитором факт нанесення збитків» [4, с. 83].

Взагалі в цивілістичній літературі відповідальність, що настає при порушенні порядку розрахунків класифікують на види: відповідальність при розрахунках платіжними дорученнями; відповідальність при розрахунках акредитивами; відповідальність при розрахунках чеками [9, с. 13].

На нашу думку, цілком слушною є класифікація за суб'єктами порушення: цивільно-правова відповідальність банку за порушення договору банківського рахунку і цивільно-правова відповідальність фізичної або юридичної особи (клієнта) за порушення договору банківського рахунку.

Щодо першого виду – цивільно-правової відповідальності банку за порушення договору банківського рахунку, ст. 1073 ЦК України вказується про порушення банком розпорядження клієнта про перерахування грошових коштів із його рахунку. Ст. 552 ЦК України передбачає, що сплата неустойки та відшкодування збитків не звільняє боржника від виконання зобов'язання в натурі. Так клієнт може вимагати виконання платіжного доручення в натурі. При відмові банку – клієнт може звернутися за захистом своїх порушених прав до суду [1].

Цілком слушною є точка зору, що «при деяких невідгідних аспектах такого способу захисту, судовий орган не має права відмовити в розгляді такої вимоги. Однак даний вид захисту, якщо розглядати його в комплексі, включаючи процедуру виконавчого провадження, не є достатньо адекватним і ефективним» [10, с. 216].

Зокрема, у тому разі, коли банк тривалий час прострочує виконання платежу – може мати місце зміна обставин, при яких може відпасти потреба у сплаті цього платіжного доручення, клієнт втрачає інтерес до проведення цієї операції. У такому разі клієнт може вимагати повернути гроші на свій рахунок. Проте, «клієнт, який вимагає від банку повернення коштів, повинен відмовитися від виконання поданого банку платіжного доручення, інакше клієнт не відмовився від виконання зобов'язання, і воно не втратило для нього інтерес внаслідок прострочення» [10, с. 216].

Ст. 45 Закону України «Про платіжні послуги» передбачено випадки відкличання платіжної інструкції. Так «платіжна інструкція може бути відкликана: 1) платником - під час дебетового або кредитового переказу до моменту списання коштів з рахунку платника, за умови погодження з надавачем платіжних послуг платника, а в разі ініціювання дебетового переказу - додатково, за умови погодження з отримувачем; 2) отримувачем - під час дебетового переказу до моменту списання коштів з рахунку платника, за умови погодження з надавачем платіжних послуг платника; 3) стягувачем або обтяжувачем - до моменту списання коштів з рахунку платника; 4) платником - до настання дати валютування, за умови надання розпорядження про відкличання платіжної інструкції до кінця операційного часу, що передує даті валютування». Проте, «після списання коштів з рахунку платника або настання дати валютування платіжної інструкції для ініціатора настає момент безвідкличності платіжної інструкції». Також, «платіжна інструкція може бути відкликана тільки в повній сумі».

Отже, клієнт втрачає право на відкличання, коли кошти списані з його рахунку, не може вимагати повернення простроченої суми платежу на свій власний рахунок. Проте, грошові кошти «вийшли» з рахунку клієнта, але «залишилися» на рахунку банку. Цілком підтримуємо точку зору М. М. Агаркова, який вважав, що «особа, яка вказана в якості одержувача коштів, не набуває права вимагати від кредитного закладу здійснення платежу і, таким чином, переказ не є договором на користь третьої особи. Він є договором про виконання третій особі» [11, с. 97].

Наступним невирішеним питанням у відповідальності банків є відкличання ліцензії. У науковій літературі висловлювалися точки зору щодо непереборної сили: «оскільки відкличання у банку ліцензії є фактором, який виключає можливість здійснення банком яких-небудь операцій, такий банк не може відповідати за невиконання своїх зобов'язань, в тому числі за договорами банківського рахунку. Відкличання ліцензії можна розглядати як непереборну силу, яка виключає відповідальність за невиконання договірних зобов'язань. Банк не можна зобов'язати до виконання операцій, ліцензія на здійснення яких відкликана, а отже не можна покарати за їх невиконання» [12, с. 88-89].

Проте, як впливає з аналізу юридичної літератури, таке твердження, на нашу думку, є не зовсім вірним. По-перше, непереборна сила не залежить від обставин та дій суб'єктів; по-друге, непереборна сила є екстраординарною, незвичайною обставиною, яка може спричинити певні труднощі при виконанні зобов'язань; по-третє, непереборну силу неможливо усунути наявними у сторін

засобами. Відкриття ліцензії вищевказаних ознак не має. А, отже відкриття банківської ліцензії не визнається непереборною силою та не веде до припинення зобов'язань унаслідок неможливості виконання.

Щодо наступного виду відповідальності – фізичної або юридичної особи (клієнта) – обсяг відповідальності є значно меншим, порівняно із банком. Як було вказано вище, сутність досліджуваного договору полягає у наданні банківських послуг, а їх своєчасна оплата є обов'язком клієнта та основним показником належності виконання договору.

Відповідно до п. 9 ст. 86 Закону України «Про платіжні послуги»: «у разі виконання помилкової платіжної операції на рахунок неналежного отримувача надавач платіжних послуг зобов'язаний негайно, після виявлення помилки, переказати за рахунок власних коштів суму платіжної операції отримувачу, а також сплатити йому пеню в розмірі 0,1 відсотка суми простроченого платежу за кожний день прострочення від дня завершення помилкової платіжної операції до дня переказу коштів на рахунок отримувача, але не більше 10 відсотків суми платіжної операції».

Також, відповідно до п. 2 ст. 43 вказаного Закону клієнт банку несе відповідальність за достовірність та відповідність наданої ним інформації у документах, які ним подаються. Клієнт несе відповідальність за завдану шкоду, заподіяну унаслідок використання цієї інформації.

Так, 21.10.2020 р. Лебединським районним судом Сумської області було відмовлено у задоволенні позовних вимог Особа 1 до АТ «Ощадбанк». Особа 1 звернулася до суду із проханням стягнути з АТ «Ощадбанк» завдані їй збитки при здійсненні переказу коштів. Проте, судом у задоволенні позовних вимог було відмовлено, посилаючись на п. 2 ст. 43 вищевказаного Закону [13].

Висновки і пропозиції. Таким чином, на основі вищевикладеного, можемо виокремити такі особливості цивільно-правової відповідальності сторін за договором банківського рахунку:

1. Оскільки банківська діяльність завжди пов'язана з ризиком, банки забезпечують кругообіг грошей у суспільстві, та межа між відповідальністю банків особистими коштами та коштами вкладників останнього є дуже «гнучкою», – а отже, обмеження щодо відповідальності банків при здійсненні останніми правопорушень при здійсненні розрахункових операцій – мають бути враховані в умовах відповідальності банків при здійсненні розрахункових операцій.

2. Матеріальні втрати повинні відшкодовуватись тільки тоді, коли вони реально виникли.

3. Протиправна поведінка сторін договору банківського рахунку може виражатися як і в певній дії, так і у бездіяльності. Протиправній поведінці «кореспондують» ті обов'язки банку та клієнта, які передбачені нормативними актами та умовами договору та за невиконання яких законом чи договором передбачається цивільно-правова відповідальність.

4. На нашу думку, цілком слушною є класифікація цивільно-правової відповідальності за договором банківського рахунку за суб'єктами порушення: цивільно-правова відповідальність банку за порушення договору банківського рахунку і цивільно-правова відповідальність фізичної або юридичної особи (клієнта) за порушення договору банківського рахунку.

5. Відкриття банківської ліцензії не визнається непереборною силою та не веде до припинення зобов'язань унаслідок неможливості виконання.

6. Оскільки за договором банківського рахунку зобов'язаними є обидві сторони, то і до відповідальності можуть бути притягнуті як банк, так і клієнт. Проте, притягнення клієнта до відповідальності відбувається набагато рідше, ніж банка, у зв'язку з тим, що банк несе за договором банківського рахунку більше обов'язків, ніж клієнт.

Список використаної літератури

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.
2. Иоффе О.С. Обязательственное право. М., 1975. 880 с.
3. Канзафарова І. С. Теоретичні основи цивільно-правової відповідальності в Україні : дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2007. 453 с.
4. Баранова Л. М. Невиконання та неналежне виконання як види порушення зобов'язання. URL: http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/6375/1/Baranova_87.pdf.
5. Брагинский М.И. Договорное право : общие положения / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. М., 2009. 848 с.
6. Рудюк О. О. Відповідальність сторін за договором банківського рахунку. *“Інформація і право”* № 3(18)/2016. С. 82-92.
7. Васьковський О. В. Цивільно-правова відповідальність банку за порушення договору на розрахунково-касове обслуговування: окремі питання // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України : збірник наукових статей. 2001. Вип. VII. С. 93-99.
8. Тархов В. А. Ответственность по советскому гражданскому праву. Саратов : СГУ, 1973. 456 с.
9. Жуков І. М. Договір на відкриття та обслуговування банківського рахунку : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. Донецьк, 1998. 186 с.
10. Сарбаш С. В. Договор банковского счета : проблемы доктрины и судебной практики. М., 2009. 316 с.
11. Агарков М. М. Основы банковского права. М., 1929. 350 с.
12. Ефимова Л. Правовые последствия отзыва лицензии у коммерческого банка. *Хозяйство и право*. 1995. № 8. С. 86-91.
13. Рішення Лебединського районного суду Сумської області від 21.10.2020 р. № 92613972. URL: <https://reyestr.court.gov.ua>.

References

1. Civil Code of Ukraine. (2003, January 16). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 40–44, 356 [in Ukrainian].
2. Ioffe, O. S. (1975). Liability Law. Moscow [in Russian].
3. Kanzafarova, I. S. (2007). The Teoretical Bases of Liability Law in Ukraine. Doctor's Thesis. Kyiv [in Ukrainian].
4. Baranova, L. M. Failure to perform and improper performance as types of breach of obligation. URL: http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/6375/1/Baranova_87.pdf [in Ukrainian].
5. Braginskiy, M. I. (2009). Contract Law: Common Provisions. Moscow [in Russian].
6. Rudiuk, O. O. (2016). Liability of the parties under the bank account agreement. Information and Law, 3 (18) [in Ukrainian].
7. Vaskovskiy, O. V. (2001). Civil and legal liability of the bank for breach of the agreement on settlement and cash service: separate issues. Actual problems of improving the current legislation of Ukraine: a collection of scientific articles [in Ukrainian].
8. Tarhov, V. A. (1973). Liability in Soviet Civil Law. Saratov: SGU [in Russian].
9. Zhukov, I. M. (1998). Agreement on opening and maintenance of a bank account: autoref. to obtain the scientific degree of candidate of legal sciences. Donetsk [in Ukrainian].

10. Sarbash, S. V. (2009). Bank account contract: problems of doctrine and judicial practice. Moscow [in Russian].
11. Agarkov, M. M. (1929). The Bases of Bank Law. Moscow [in Russian].
12. Efimova, L. (1995). Legal consequences of revoking a license from a commercial bank. Economy and law, 8 [in Russian].
13. Decision of the Lebedyn District Court of the Sumy Region dated October 21, 2020. №92613972. URL: <https://reyestr.court.gov.ua> [in Ukrainian].

Стаття надійшла 15.09.2022 р.

S. S. Sviatoshniuk, Graduate Student
Odesa I. I. Mechnikov National University
the Department of Civil Law Disciplines
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odesa, 65058, Ukraine
e-mail: groove2003@ukr.net
ORCID ID: 0000-0001-5371-753X

SOME ASPECTS OF THE CIVIL LIABILITY OF THE PARTIES UNDER THE BANK ACCOUNT AGREEMENT

Summary

The article is devoted to the study of theoretical aspects of the civil liability of the parties under the bank account agreement. The article is devoted to the study of the characteristic features of civil liability under a bank account agreement. Characterizing the specifics of civil liability under a bank account agreement, it is worth taking into account the general provisions on civil liability specified in the Civil Code of Ukraine. Special attention is paid to the investigation of the parties' responsibility under the bank account agreement.

In the article there are defined civil liability through the category of «sanction», that is, under civil liability should be meant certain legal consequences that follow for the offense committed, and are implemented with the help of influence measures, expressed in negative property consequences for offender.

There are also defined that banking activity is always associated with risk, banks ensure the circulation of money in society, and the line between the liability of banks for personal funds and the funds of depositors of the latter is very «flexible» - and therefore, the limitations on the liability of banks in the implementation of the latter offenses in the implementation settlement operations - must be taken into account in terms of banks' responsibility when carrying out settlement operations.

The article also notes that the amount of responsibility to the client is much smaller compared to the bank. As mentioned above, the essence of the contract under study is the provision of banking services, and their timely payment is the client's responsibility and the main indicator of the appropriateness of the contract.

It is also noted that the illegal behavior of the parties to the bank account agreement can be expressed both in certain actions and in inaction. Illegal behavior «corresponds» to those obligations of the bank and the client, which are provided for by regulatory acts and terms of the contract and for the non-fulfillment of which the law or contract provides for civil liability

Keywords: liability, civil liability, breach of contract, contract, bank account.